

державної служби від 11 вересня 2019 року № 172-19. *Офіційний вісник України*. 2019 р. № 82, Ст. 2803.

3. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року (гл. XV). *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.

Ключові слова: державний службовець, посадові обов'язки, контроль, воєнний стан, електронний документообіг.

Key words: civil servant, job duties, control, martial law, electronic document management.

УМАСВ БАДРУДІН БЕСЛАНОВИЧ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені проф. О. І. Процевського*

ЩОДО МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Працівники і військовослужбовці Служби безпеки України є рівноправними громадянами держави й мають повний обсяг прав та свобод, визначених міжнародними правовими нормами та відповідними конституційними засадами, серед яких важливе місце посідає право на соціальний захист, зокрема на матеріальне забезпечення. Конституційний Суд України у рішенні від 20 грудня 2016 р. у справі № 1-38/2016 [1] сформулював правову позицію, згідно з якою в Конституції України виокремлюються певні категорії громадян України, що потребують додаткових гарантій соціального захисту з боку держави, до яких відносяться військовослужбовці і працівники Служби Безпеки України. Оскільки, організаційно-правові та економічні заходи, які спрямовані на забезпечення належного соціального захисту таких громадян, пов'язані не з втратою працездатності, безробіттям або відсутністю достатніх засобів для існування, а особливістю виконуваних ними обов'язків щодо забезпечення найважливіших функцій держави. Зокрема, соціальний захист даної категорії працівників повинен не тільки компенсувати важкі умови праці та обмеження їх прав, які впливають з умов проходження цього виду служби, а й стимулювати професійне зростання, мотивувати їх до виконання своїх завдань на високому професійному рівні, самовіддано й максимально ефективно.

Загальновідомо, що соціальний захист військовослужбовців і працівників Служби безпеки України є прямим обов'язком держави з урахуванням особливостей їх професійної діяльності, які здійснюють свою трудову діяльність від імені держави та задля реалізації її функцій. Втім сучасному стану соціального захисту військовослужбовців

і працівників СБУ, зокрема їх матеріальному забезпеченню приділяється не достатньо уваги.

Питання матеріального забезпечення саме сьогодні є надактуальним, тому що в державі сьогодні триває реформування Служби безпеки України, яке стартувало у 2019 році з розробки нового законопроекту про Службу. Її основна мета – закріпити нові пріоритети в роботі та зробити СБУ більш ефективною. Реформа надасть спецслужбі дієві механізми для того, аби краще реагувати на загрози, які постають у сучасному світі. Зокрема, успішно протистояти війні з боку Російської Федерації. Одночасно з реформуванням на порядку денному має стояти питання соціального захисту працівників, що мусить ґрунтуватися на наданні додаткових соціальних гарантій і прав та обумовлюватися специфікою й складністю професійної діяльності, наявністю великої кількості ризикових ситуацій. Водночас підвищення рівня соціального захисту працівників СБУ у процесі реформування неможливе без розуміння проблеми соціального захисту та його ролі в державі, яка має дбати про благо службовця і благо його сім'ї, надавати допомогу і захищати його в період трудової діяльності, гарантувати достатнє матеріальне забезпечення. Останнє має бути співмірним і відповідати займаний посаді, забезпечити працівникові можливість повністю присвятити себе роботі, оскільки лише фінансово незалежний службовець може самовіддано працювати на державу; сприятиме формуванню впевненості в гідному житті як під час службової діяльності, так і після завершення робочого періоду.

Актуальність питання матеріального забезпечення військовослужбовців констатована також у рішенні Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію воєнної безпеки України» 25 березня 2021 р. [2], в якому РНБО України прямо та опосередковано пов'язала державну політику у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва із забезпеченням належного рівня соціальної безпеки військовослужбовців, зокрема, й у частині їх матеріального забезпечення (ураховуючи їх грошове забезпечення). Відповідно до Закону України «Про Службу безпеки України», зокрема ст. 30 «Грошове забезпечення військовослужбовців та оплата праці працівників Служби безпеки України» форми та розміри грошового забезпечення військовослужбовців Служби безпеки України встановлюються законодавством і повинні забезпечувати достатні матеріальні умови для комплектування Служби безпеки України якісним складом військовослужбовців, враховувати характер, умови роботи, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності [3].

На період дії воєнного стану з 24 лютого 2022 р. Постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» [4] було запроваджено додаткове матеріальне забезпечення військовослужбовцям. Так, відповідно до Постанови на період дії воєнного стану військовослужбовцям Збройних Сил, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки,

Головного управління розвідки Міністерства оборони, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Управління державної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту, військовим прокурорам Офісу Генерального прокурора, особам рядового і начальницького складу Державної служби з надзвичайних ситуацій, співробітникам Служби судової охорони, особам начальницького складу управління спеціальних операцій Національного антикорупційного бюро та поліцейським, а також особам рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби, які несуть службу в органах і установах зазначеної Служби, що розташовані в межах адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога в рамках Програми «єПідтримка», виплачується додаткова винагорода в розмірі 30 000 гривень щомісячно, а тим з них, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів (у тому числі військовослужбовцям строкової служби), – розмір цієї додаткової винагороди збільшується до 100 000 гривень в розрахунку на місяць пропорційно часу участі у таких діях та заходах. Окрім цього, документ дозволить врегулювати порядок грошового розподілу одноразової допомоги уразі загибелі особи та визначення повного кола осіб, які мають право на одноразову грошову допомогу. Так, відповідно до Постанови сім'ям загиблих або тих, які впродовж року померли внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), отриманого під час захисту Батьківщини у період дії воєнного стану із числа вказаних вище осіб виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 15 млн гривень, яка розподіляється рівними частками на всіх отримувачів, передбачених у ст. 16-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Також для забезпечення здійснення необхідних видатків на національну безпеку і оборону від початку воєнного нападу Росії Кабінетом Міністрів України було прийнято ряд рішень та спрямовано кошти резервного фонду державного бюджету на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання відповідних завдань щодо відсічі збройної агресії, зокрема: на забезпечення здійснення належних виплат грошового забезпечення військовослужбовцям СБУ – 1,45 млрд грн (рішення Уряду від 05.04.2022 № 267-р).

Як бачимо, вже в перші дні війни держава подбала про належне грошове забезпечення військовослужбовців та соціальних захист їх родин. Їх забезпечення є ключовим пріоритетом держави задля досягнення миру та збереження держави. Оскільки в умовах військової агресії Російської Федерації проти України, що переросла в повномасштабну війну, першочерговим завданням та обов'язком держави є забезпечення потреб оборони України.

Підводячи підсумок вищевикладеному слід зазначити про важливість не тільки в період війни, а й у мирний час матеріального забезпечення військослужбовців та працівників Служби безпеки України, які є особливою категорією працівників, що здійснюють свою трудову діяльність від імені держави та задля реалізації її функцій. Тому держава не повинна ігнорувати питання матеріального забезпечення даної категорії працівників, оскільки це може позначитися на рівні національної безпеки держави.

Список використаних джерел:

1. Рішення Конституційного Суду України від 20.12.2016 р. у справі № 1-38/2016. *Вісник Конституційного Суду України*. 2017. № 1. Ст. 5.
2. Про Стратегію воєнної безпеки України : рішення РНБО від 25.03.2021 р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 27. Ст. 1321.
3. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.
4. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану : постанова Каб. Міністрів України від 28.02.2022 № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-п#Text>

Ключові слова: соціальний захист, грошове забезпечення, Служба безпеки України, реформування, працівники, військовослужбовці, держава, воєнний стан.

Key words: social protection, financial security, Security Service of Ukraine, reforming, workers, servicemen, state, martial laws.